

نام و نام خانوادگی:	به نام خداوند جان و خرد		تاریخ: ۱۴۰۲/۱۰/۲۳
نام پدر:	اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان		ساعت: ۸ صبح
نام درس: فارسی ۳ علوم انسانی	مدیریت آموزش و پرورش شهرستان رودان		مدت آزمون: ۸۰ دقیقه
نوبت آزمون: نوبت اول	دبیرستان نمونه دولتی عترت		تعداد صفحه: ۴
نام دبیر:	مهر و امضا آموزشگاه		تعداد سوال: ۳۹
نام و نام خانوادگی مصحح:	نمره به عدد:	نمره به حروف:	تاریخ و امضا

«درخت تو گر بار دانش بگیرد به زیر آوری چرخ نیلوفری را»

ردیف	سوالات	نمره
بخش اول: قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۱	در هریک از موارد زیر، املاي درست را از داخل کمانک برگزینید. الف) گفت از (بهر، بحر) غرامت جامه‌ات بیرون کنم/ گفت: «پوسیده است جز نقشی ز پود و تار نیست» ب) (وجه، وجح) خدا اگر شودت منظر نظر/ زین پس شکی نماند که صاحب نظر شوی	۰/۵
۲	در کدام گزینه غلط املايي دیده می‌شود؟ الف) نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی ب) پیرمرد از داخل کاذبه روی میز یک پاکت کهنه را که از جایی برایش رسیده بود، برداشت.	۰/۲۵
۳	کدام گروه کلمه از نظر املايي غلط است؟ صحیح آن را بنویسید. تهویل خاکریز، مین‌گذاری، بهت و حیرت، تجلی و غرب، سوء هاضمه، صفای اهورایی، دم ستوران، تموز سوزان کویر، فخر و مباحات، طیلسان آبی	۰/۷۵
۴	در هر یک از موارد زیر، واژه‌ای پیدا کنید که دارای «هم‌آوا» باشد. الف) پس از او عموی بزرگم که برجسته‌ترین شاگرد حوزه ادیب بزرگ بود، پس از پایان تحصیلات به مزینان رفت. ب) صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب/ تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند.	۰/۵
۵	معنی واژه‌های زیر را بنویسید. الف) تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته. ب) ای عزیز به خدا رسیدن فرض است.	۰/۵
۶	هر کدام از گزینه‌های زیر هر عبارت در توضیح کدام واژه آمده است؟ الف) آن که وجودش یا حضورش در جایی، وابسته به وجود کس یا چیز دیگری است، مهمان ناخوانده: ب) پرده نقاشی که در ساختمانی که سقف مدور دارد به دیوار سقف بچسپانند:	۰/۵
۷	قسمت مشخص شده بیت زیر را به دو گونه معنی کنید؟ ملکا ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی/ نروم جز به همان ره که توام راهنمایی	۰/۵
۸	در بیت «بنده همان به که زتقصیر خویش/ عذر به درگاه خدای آورد» چه واژه‌ای حذف شده است؟ نوع حذف را بنویسید.	۰/۵
۹	در بیت «کرم بین و لطف خداوندگار/ گنه بنده کرده است و او شرمسار» نوع «واو» در کدام مصراع «حرف ربط هم‌پایه‌ساز» است؟	۰/۲۵
۱۰	نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید. الف) صبر بر داغ دل سوخته باید چون شمع ب) محبت چون به غایت رسد آن را عشق خوانند.	۰/۵

۰/۲۵	در بیت «بنواخت ز خشم بر فلک مشت / آن مشت تویی، تو ای دماوند» کدام نقش تبعی می‌بینید؟	۱۱
۰/۲۵	در بیت «هیچ نقاشت نمی‌بیند که نقشی بر کشد / وان که دید از حیرتش کلک از بنان افکنده‌ای»، کدام واژه مرجع ضمیر «ش» است؟	۱۲
۰/۲۵	در بیت «هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش / باز جوید روزگار وصل خویش» یک ترکیب وصفی بیابید.	۱۳
۰/۲۵	در کدام گزینه نوع «را» با بقیه متفاوت است؟ الف) مر زبان را مشتری جز گوش نیست ب) درختان را به خلعت نوروزی قبای سبز ورق در بر گرفته ج) لیک چشم و گوش را آن نور نیست د) گفت: «نزدیک است والی را سرای آن جا شویم»	۱۴
۰/۵	نوع وابسته وابسته را در عبارات زیر بنویسید. الف) چشمه آب سرد در تموز سوزان کویر از دل مزینان سر بر می‌دارد. ب) سی و پنج فرسنگ راه بین سیرجان و کرمان را دوشبه با کامیون طی کردیم.	۱۵
۰/۷۵	بیت «خاکی است که رنگین شده از خون ضعیفان / این ملک که بغداد و ری‌اش نام نهادند» به شیوه عادی برگردانید.	۱۶

بخش دوم: قلمرو ادبی (۵ نمره)

۰/۵	بیت زیر را با مصراع مناسب کامل کنید. بالله کز آفتاب فلک خوبتر شوی	۱۷
۰/۵	با کلمات به هم ریخته زیر بیت شعر بنویسید. برانگیخت، خاموشی، کوهساران، بازآ، از، جنونم، فریادها، که، سنگ، در، هوایت،	۱۸
۰/۵	آفریننده کتاب «کویر» و نصرالله منشی مترجم کتاب است.	۱۹
۰/۲۵	کدام یک از گزینه‌های زیر نویسنده کتاب «مثل درخت در شب باران» است؟ الف) محمد بهمن بیگی ب) محمدابراهیم باستانی پاریزی ج) م. سرشک د) عیسی سلمانی لطف آبادی	۲۰
۰/۲۵	نام اثر «احمد عربلو» را بنویسید.	۲۱
۰/۲۵	این نوع گفتگو در بیت زیر از پروین اعتصامی در اصطلاح ادبی چه می‌گویند. گفت: «می‌باید تو را تا خانه قاضی برم» / گفت: «رو صبح آی قاضی نیمه شب بیدار نیست» گفت: «نزدیک است والی را سرای آنجا شویم» / گفت: «والی از کجا در خانه خمار نیست»	۲۲
۰/۲۵	کدام آرایه ادبی در مصراع دوم بیت زیر بر زیبایی کلام افزوده است؟ همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی	۲۳
۰/۲۵	کدام واژه در بیت «لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید / مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی» آرایه «ایهام» دارد؟	۲۴
۰/۲۵	در بیت «با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت» کدام آرایه ادبی دیده نمی‌شود؟ الف) تلمیح ب) کنایه ج) جناس د) موازنه	۲۵
۰/۵	در بیت «هر که جز ماهی، ز آبش سیر شد / هر که بی‌روزی است روزش دیر شد» «آب و ماهی» به ترتیب نماد چیست؟	۲۶
۰/۲۵	در مصراع دوم بیت «در عالم پیر، هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است» آرایه های ایهام، مراعات نظیر، جناس، تضاد، تشخیص و دیده می‌شود.	۲۷

۱	هر یک از ابیات زیر را براساس آرایه‌های «تلمیح، حسن تعلیل، اسلوب معادله، تضمین، اضافه استعاری» بررسی کنید. (یک مورد اضافی است). الف) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست/ مر زبان را مشتری جز گوش نیست ب) تا درد و ورم فرو نشیند/ کافور بر آن ضماد کردند ج) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش/ باز جوید روزگار وصل خویش د) عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف که: «ما عبدناک حق عبادتک»	۲۸
۰/۲۵	در بیت «برکن ز بن این بنا که باید/ از ریشه بنای ظلم برکنند» کدام واژه «مشبه» است؟	۲۹
بخش سوم: قلمرو فکری (۸ نمره)		
	معنی هریک از اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. ۵ نمره	۳۰
۰/۷۵	الف) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق/ تا بگویم شرح درد اشتیاق	
۰/۷۵	ب) از سیم به سر یکی کله خود/ ز آهن به میان یکی کمر بند	
۰/۷۵	ج) دل گرمی و دم سردی ما بود که گاهی/ مردادمه و گاه دی‌اش نام نهادند	
۰/۷۵	د) غرق در این دریای سبز معلق بودم که بر آن مرغان الماس پر تک تک از غیب سر می‌زنند.	
۰/۵	ه) همت از باد سحر می‌طلبم گر ببرد/ خبر از من به رفیقی که به طرف چمن است	
۰/۵	و) با جان بودن به عشق در سامان نیست	
۰/۵	ز) خوان نعمت بی‌دریغش همه جا کشیده.	
۰/۵	ز) در پیشگاه اهل خرد نیست محترم/ هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت	
درک مطلب ۳ نمره		
۰/۲۵	در عبارت «وإصْفَانِ حَلِيهِ جَمَالِشْ» به تحیر منسوب که: ما عَرَفْنَاكَ حَقَّ مَعْرِفَتِكَ. منظور از قسمت مشخص شده کدام یک از موارد زیر است؟ الف) عابدان ب) مسلمانان ج) عارفان د) زاهدان	۳۱
۰/۲۵	در مصراع «گفت: جرم راه رفتن نیست، ره هموار نیست» به کدام پدیده اجتماعی زمان شاعر اشاره دارد؟	۳۲
۰/۲۵	در بیت «آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم/ ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است» منظور از «آن کسی» کیست؟	۳۳
۰/۲۵	با توجه به بیت «در دفتر زمانه فتد نامش از قلم/ هر ملتی که مردم صاحب قلم نداشت» کدام مردمان در طول زمان فراموش می‌شوند؟	۳۴
۰/۲۵	منظور از «شیر سپهر» در بیت «با شیر سپهر بسته پیمان/ با اختر سعد کرده پیوند» چیست؟	۳۵

۰/۵	در بیت «ای مادر سر سپید، بشنو/ این پند سیاه بخت فرزند» منظور از قسمت‌های مشخص شده چیست؟	۳۶
۰/۲۵	مفهوم کدام گزینه «دشوار و پر خطر بودن راه عشق» را بیان می‌کند؟ الف) آتش عشق است کاندِر نی فتاد/ جوشش عشق است کاندِر می فتاد ب) نی حدیث راه پر خون می‌کند/ قصه‌های عشق مجنون می‌کند ج) در غم ما روزها بی‌گاه شد/ روزها با سوزها همراه شد	۳۷
۱/۷۵	برای جای خالی واژه‌های مناسب انتخاب کنید. نقل است که از او (ابراهیم ادهم) پرسیدند که روزگار چون می‌گذرانی؟ گفت: «سه مرکب دارم؛ باز بسته؛ چون نعمتی پدید آید، بر مرکب نشینم و پیش او باز شوم و چون بلایی پدید آید، بر مرکب نشینم و پیش باز روم و چون طاعتی پدید گردد بر مرکب نشینم و پیش روم.» (صبر، اخلاص، شکر)	۳۸
۰/۲۵	مقصود نویسنده از «کرانه‌های رود تمبر» در عبارت «کرانه‌های فرات خط از کرانه‌های رود تمبر می‌خواندند.» چیست؟	۳۹

«توفیق رفیق راهتان باد»

www-kanooni

ردیف	کلید سؤالات	نمره
بخش اول: قلمرو زبانی (۷ نمره)		
۱	الف) بهر ب) وجه	۰/۵
۲	ب) کازیه	۰/۲۵
۳	تحویل خاکریز، صفای اهورایی، تجلی و قرب	۰/۷۵
۴	الف) حوضه ب) خیش	۰/۵
۵	الف) بلند، بالیده ب) لازم، ضروری، واجب	۰/۵
۶	الف) طفیلی ب) پانوراما	۰/۵
۷	۱- تو راهنمای من هستی ۲- تو راه را به من نشان می دهی	۰/۵
۸	بهتر (است) حذف به قرینه معنوی	۰/۵
۹	واو در مصراع دوم	۰/۲۵
۱۰	الف) متمم ب) مسند	۰/۵
۱۱	تو: در نقش تکرار	۰/۲۵
۱۲	نقاش	۰/۲۵
۱۳	هر کسی	۰/۲۵
۱۴	ج) را حرف اضافه بقیه موارد فک اضافه	۰/۲۵
۱۵	الف) سرد: صفت مضاف الیه ب) فرسنگ: ممیز	۰/۵
۱۶	این ملک که بغداد و ری اش نام نهادند، خاکی است که از خون ضعیفان رنگین شده است.	۰/۷۵
بخش دوم: قلمرو ادبی (۵ نمره)		
۱۷	گر نور عشق حق به دل و جان او افتد	۰/۵
۱۸	باز آ که در هوایت خاموشی جنونم/ فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران	۰/۵
۱۹	دکتر علی شریعتی، کلیله و دمنه	۰/۵
۲۰	ج)	۰/۲۵
۲۱	قصه شیرین فرهاد	۰/۲۵
۲۲	مناظره	۰/۲۵
۲۳	تضاد	۰/۲۵
۲۴	روی	۰/۲۵
۲۵	د	۰/۲۵
۲۶	آب: عشق ماهی: عاشق	۰/۵

۰/۲۵	تناقض: خوش سودایی	۲۷
۱	(الف) اسلوب معادله (ب) حسن تعلیل (ج) تلمیح (د) تضمین	۲۸
۰/۲۵	ظلم	۲۹
بخش سوم: قلمرو فکری (۸ نمره)		
	معنی هریک از اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید. ۵ نمره	۳۰
۰/۷۵	(الف) برای بیان درد عشق، شنونده‌ای می‌خواهم که دوری از معشوق را درک کرده و دلش از درد فراق سوخته باشد.	
۰/۷۵	(ب) ای دماوند قله سفیدت چون کلاهخودی از نقره است که به سر گذاشته‌ای و صخره‌های دامنه تو چون کمربندی از آهن است که به کمر بسته‌ای.	
۰/۷۵	(ج) امیدواری و ناامیدی‌های ما به ماه‌ها گرم و سرد سال تعبیر شد و مرداد ماه و دی ماه نام گرفت.	
۰/۷۵	(د) مشغول تماشای آسمان که چون دریای آویزان است، بودم که ستارگان در آن مانند پرنده‌گان نقره بال یکی یکی ظاهر می‌شدند.	
۰/۵	(ه) از باد سحر کمک می‌خواهم تا از من به دوستانم که در خارج از زندان هستند، خبر ببرد.	
۰/۵	(و) کسی که به خود فکر می‌کند، محال است به عشق دست یابد.	
۰/۵	(ز) نعمت فراوان خداوند مانند سفره‌ای در همه جا پهن شده.	
۰/۵	(ز) هر کسی که به فکر مردم جامعه خود توجهی نکرد و به آنان احترامی نگذاشت در نزد خردمندان انسان بارزشی نیست.	
درک مطلب ۳ نمره		
۰/۲۵	ج	۳۱
۰/۲۵	نابسامانی اوضاع جامعه	۳۲
۰/۲۵	محمد علی شاه	۳۳
۰/۲۵	جامعه‌ای که افراد روشنفکر و ادیب نداشته باشد.	۳۴
۰/۲۵	خورشید	۳۵
۰/۵	قله برفی دماوند، شاعر (ملک الشعرا بهار)	۳۶
۰/۲۵	ب	۳۷
۰/۷۵	شکر، صبر، اخلاص	۳۸
۰/۲۵	حکومت روم	۳۹

پیروز و سربلند باشید.